

Tieto- ja viestintäteknikan käyttö 2010

Internet vuorovaikutuksen välineenä

Jo joka toinen suomalainen käyttää internetiä useasti päivässä

Korjattu 26.10.2010 klo 10. Ensimmäisessä taulukossa: Internetin käytön ja eräiden käyttötapojen yleisyys 2010, %-osuus väestöstä lukujen pyöristyksistä johtuvat korjaukset on merkitty punaisella.

Internetin käyttö yleistyy edelleen. Käyttäjiä on jo 86 prosenttia Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan. Sähköposti, verkkopankki ja tiedonhaku tavaroista tai palveluista ovat yleisimpiä netin käyttötapoja. Verkkoyhteisöihin on rekisteröitynyt 42 prosenttia suomalaisista. Miehet käyttävät nettiä useammissa paikoissa kodin ja työn ulkopuolella kuin naiset ja käyttävät yhteyden useammin mobiileja laitteita.

Internetin käytön ja eräiden käyttötapojen yleisyys 2010, %-osuus väestöstä

	Käyttänyt internetiä viim. 3 kk aikana	Käyttää internetiä yleensä useita kertoja päivässä	Käyttänyt sähköpostia viim. 3 kk aikana	Käyttänyt verkkopankkia viim. 3 kk aikana	Etsinyt tietoa tavaroista tai palveluista viim. 3 kk aikana	Lukenut verkkolehtiä tai televisiokanavien internetsivuja viim. 3 kk aikana	Ostanut verkon kautta viim. 3 kk aikana	Rekisteröitynyt yhteisöpalvelun käyttäjäksi	Seuraa jotain yhteisöpalvelua vähintään päivittäin
16-24v	99	76	91	72	80	92	46	83	67
25-34v	100	78	96	98	94	92	64	76	60
35-44v	96	65	89	91	84	85	58	44	25
45-54v	92	53	79	83	80	74	42	29	12
55-64v	75	43	61	66	60	61	25	15	5
65-74v	43	19	35	36	32	35	9	5	2
Miehet	87	59	76	76	76	76	41	40	25
Naiset	85	54	78	76	70	73	42	43	30
Yhteensä	86	56	77	76	73	74	41	42	28

Vanhemmissa ikäryhmissä internetin käyttö yleistyy nopeasti. Internetin käyttäjien osuus 65–74-vuotiaista kasvoi vuodessa peräti kymmenellä prosenttiyksiköllä 43 prosenttiin. Nuoremmissa ikäryhmissä jo lähes kaikki käyttävät nettiä.

Internetiä käytetään paitsi yhä yleisemmin myös yhä useammin. Suomalaisista 72 prosenttia on internetissä päivittäin tai lähes päivittäin. Päivittäinen käyttö yleistyy kaikenikäisten parissa, mutta nopeimmin vanhemmissa ikäryhmissä. Internetin käyttö on jo niin runsasta, että se muodostaa valtaosan tietokoneen yksityiskäytöstä.

Yleisimmin internetissä tehdään arkisia asioita, jotka liittyvät sosiaalisiin suhteisiin, henkilökohtaiseen talouteen, ostoksiin ja joukkoviestimien seurantaan. Tutkimuksessa kysytyistä käyttötavoista yleisin oli sähköposti, jota oli käyttänyt 77 prosenttia vastaajista kolmen kuukauden aikana. Pankkiasioita oli netissä hoitanut 76 prosenttia ja lähes yhtä moni oli etsinyt tietoa palveluista tai tavaroista (74 %). Myös viranomaisten kanssa asioidaan yleisesti netissä. Tietoa oli viranomaisten verkkosivuilta hakenut joka toinen ja täytetyn lomakkeen oli lähettänyt lähes kolmannes vastaajista.

Joukkoviestimien seuraaminen myös netin kautta on hyvin yleistä. Esimerkiksi uutisia verkkolehdistä tai televisiokanavien nettisivuilta oli lukenut 74 prosenttia 16–74 -vuotiaista suomalaisista.

Niin sanottu sosiaalinen media ja verkkoyhteisöt ovat jo yleisessä käytössä. Johonkin yhteisöpalveluun (Facebook, Twitter, jne.) oli keväällä 2010 rekisteröitynyt 42 prosenttia 16–74-vuotiaista suomalaisista. Verkkoyhteisöihin osallistujat ovat toistaiseksi pääasiassa nuorempia netin käyttäjiä. Kaksi kolmesta nuoresta ja nuoresta aikuisesta seuraa jotain yhteisöpalvelua päivittäin.

Miehillä ja naisilla ovat tavallisimmat internetin käyttötavat ja -paikat sekä käytön useus hyvin samanlaisia, myös silloin kun tarkastelu tehdään ikäryhmittäin. Samoin internetin kautta jotain ostaneiden osuudet ovat miehillä ja naisilla yhtä suuria.

Miehillä ja naisilla on kuitenkin myös eriytyneitä käyttötarkoituksia. Naiset suosivat erityistiedon etsimistä internetsivuja selailemalla tai käyttämällä nettiä sosiaaliseen yhteydenpitoon. Miehet käyttävät internetiä useammassa tarkoituksessa kuin naiset. Miesvoittoisimmat käyttötavat liittyvät tiedostojen lataamiseen ja netin kirpputoreilla tai huutokauppasivuilla yksityistarkoituksessa käytävään tuotteiden ostoon tai myyntiin. Liikkuessaan kodin, työ- tai opiskelupaikan ulkopuolella miehet käyttävät internetiä useammin ja useammissa paikoissa kuin naiset. Lisäksi he käyttävät naisia useammin internet-yhteyden matkapuhelinta tai ollessaan kodin tai työpaikan ulkopuolella, kannettavaa tietokonetta.

Internetin käyttötapojen yleisyydessä ei vuodessa tapahtunut kovin suuria muutoksia. Useimmat käyttötavat yleistyivät hieman, mikä oli lähinnä seurausta ylipäättään netin käytön yleistymisestä.

Sisällys

1. Internetin käytön yleiset muutokset.....	5
Internetiä käytetään yhä yleisemmin ja useammin.....	5
Kannettavat tietokoneet ja langattomat yhteydet yleistyvät.....	7
2. Sukupuolittunut internetin käyttö.....	8
Internetin käyttötarkoitukset.....	8
Internetin käyttöpaikat.....	9
3. Sosiaalinen media: verkkomedian ja yhteisöpalvelujen käyttö.....	12
Verkkomedian käyttö.....	12
Internetin yhteisöpalvelut.....	14
4. Tietoturvahuolet ja internetin käyttö.....	16
Tietoturvahuolet.....	16
Koettu tietoturvattomuus ja internetin käyttö.....	17
Kohdatut tietoturvaongelmat.....	18
Tietoturvaratkaisut.....	18

Taulukot

Taulukko 1. Kannettavien ja pöytätietokoneiden lukumäärä talouksissa vuosina 2008 ja 2010, %-osuus kaikista kotitalouksista.....	7
Taulukko 2. Tieto- ja viestintätekniiikan yksityiskäytön yleisiä käyttötarkoituksia 2010, %-osuus väestöstä.....	8
Taulukko 3. Eräitä internetin käyttötapoja, joissa naiset ovat enemmistö 2010.....	8
Taulukko 4. Eräitä internetin käyttötapoja, joissa miehet ovat enemmistö 2010.....	8
Taulukko 5. Verkkomedioiden lukeminen sukupuolen ja viiteajan mukaan 2010, %-osuus väestöstä.....	13
Taulukko 6. Internetiin kirjoittaminen sukupuolen ja viiteajan mukaan 2010, %-osuus 16–74-vuotiaista.....	13
Taulukko 7. Verkkoyhteisön seuraamisen aktiivisuus 2010.....	15
Taulukko 8. Huolestuneisuus tietoturvaongelmista sukupuolen mukaan 2010, %-osuus 12 kuukauden aikana internetiä käyttäneistä.....	16
Taulukko 9. Tietoturvahuoilien vaikutus internetin käyttöön 2010, %-osuus internetin käyttäjistä.....	17

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouden tietotekniset laitteet kotitalouden nettotulojen ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010.....	19
Liitetaulukko 2. Kotitalouden internet-yhteyteen käyttämät laitteet kotitalouden nettotulojen ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010.....	19
Liitetaulukko 3. Kotitalouden käytössä olevia kiinteitä ja langattomia laajakaistaliittymiä 2010.....	19
Liitetaulukko 4. Internetin käyttö, käytön useus sekä määrä iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010.....	20
Liitetaulukko 5. Internetin käyttö kotona, työ- tai opiskelupaikassa, jonkun toisen kotona tai jossain muualla iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010.....	21
Liitetaulukko 6. Internetin käyttö eräissä julkisissa tiloissa (jossain muualla, vrt Taulu 5.) iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010.....	21
Liitetaulukko 7. Internetin käyttötarkoitukset 3 kuukauden aikana sukupuolen mukaan 2010.....	22
Liitetaulukko 8. Internetin käyttö viestintään 3 kuukauden aikana 2010.....	23
Liitetaulukko 9. Internetin käyttö median seuraamiseen 3 kuukauden aikana 2010.....	23

Liitetaulukko 10. Internetin käyttö pelaamiseen, musiikin kuunteluun, elokuvien katseluun tai ohjelmien lataamiseen 3 kuukauden aikana 2010	24
Liitetaulukko 11. Internetin käyttö tiedonetsintään palveluista ja tuotteista, verkkopankkiin ja käytettyjen tavaroiden kauppaan 3 kuukauden aikana 2010.....	24
Liitetaulukko 12. Internetin käyttö työn, koulutuksen tai tiedon etsintään ja opiskeluun 3 kuukauden aikana 2010.	25
Liitetaulukko 13. Sosiaalinen media 2010.....	26
Liitetaulukko 14. Sähköpostin käyttö 2010.....	26
Liitetaulukko 15. Ostokset ja tilaukset verkon kautta 2010.....	27
Liitetaulukko 16. Ostokset ja tilaukset verkon kautta tuoteryhmittäin sukupuolen mukaan 2010.....	28
Liitetaulukko 17. Saldoluku vastaajien arvioimasta internetin vaikutuksesta eräisiin arjen toimintoihin 2010	29

Kuviot

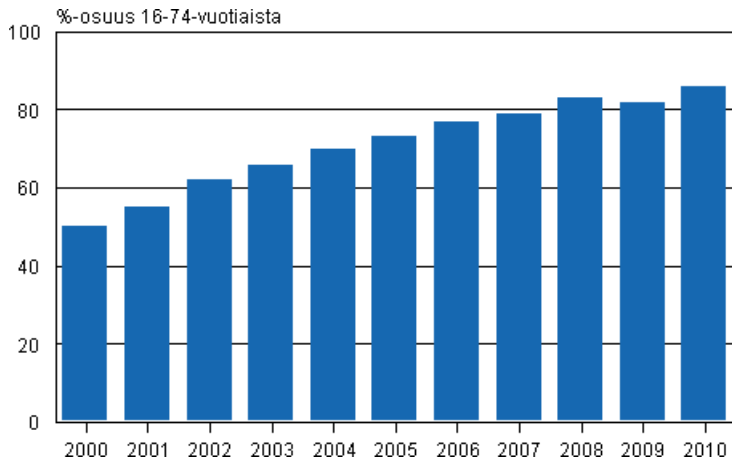
Kuvio 1. Internetin käyttäjien 1) osuus 2000–2010.....	5
Kuvio 2. Internetin käyttäjien 1) osuus ikäryhmittäin 2010.....	5
Kuvio 3. Internetin käytön useus ikäryhmittäin 2010.....	6
Kuvio 4. Internetiä monta kertaa päivässä käyttävien osuus 2010.....	6
Kuvio 5. Internetin käyttö kolmen kuukauden aikana kotona, toisen kotona, työpaikalla, opiskeklupaikalla iän ja sukupuolen mukaan 2010.....	9
Kuvio 6. Internetin käyttö kolmen kuukauden aikana muualla kuin kodeissa, työ- tai opiskelupaikoissa iän ja sukupuolen mukaan 2008 ja 2010.....	10
Kuvio 7. Internetin käyttö muissa yleisissä tiloissa, kirjastossa, internet-kahvilassa tai vastaavassa iän ja sukupuolen mukaan 2010.....	10
Kuvio 8. Mobiiliin internetin käyttö kolmen kuukauden aikana kannettavalla tietokoneella ja 3G-matkapuhelimella 1) iän ja sukupuolen mukaan 2010.....	11
Kuvio 9. Yleisimpien sosiaalisten medioiden seuraaminen, internetiin kirjoittaminen ja oman aineiston lataaminen kolmen kuukauden aikana 2010, iän mukaan, osuus 16–74-vuotiaista ¹	14
Kuvio 10. Yleisimpien sosiaalisten medioiden seuraaminen kolmen kuukauden aikana 2010, iän mukaan, osuus 16–74-vuotiaista internetiä käyttäneistä.....	14
Kuvio 11. Yhteisöpalveluihin 1) rekisteröityminen 2010.....	15
Tieto- ja viestintäteknikan käyttö -tilaston laatuseloste.....	30

1. Internetin käytön yleiset muutokset

Internetiä käytetään yhä yleisemmin ja useammin

Suomessa käytetään internetiä yhä yleisemmin ja yhä useammin. Kasvu näkyy tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksen tuloksissa monella tavalla. Ensinnäkin, yhä useampi suomalainen on netin käyttäjä. Keväällä 2010 peräti 86 prosenttia 16–74 -vuotiaista suomalaisista käytti internetiä. Osuus nousi neljä prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja 15 prosenttiyksikköä vuodesta 2005.

Kuvio 1. Internetin käyttäjien 1) osuus 2000–2010

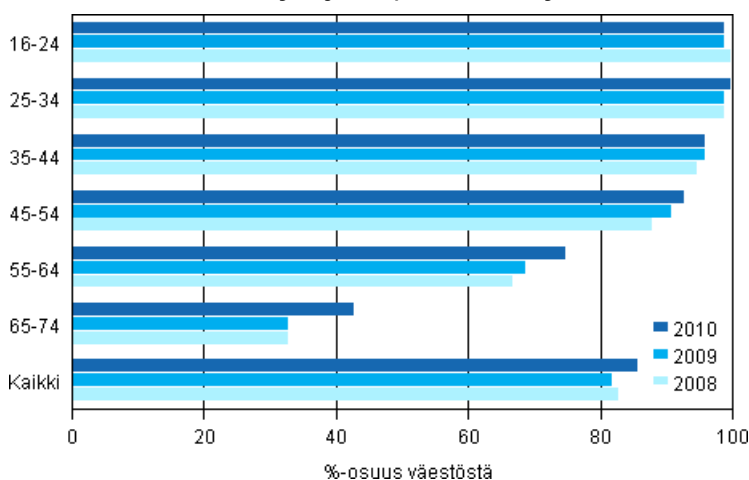

1) Käyttänyt internetiä viimeisten kolmen kuukauden aikana.

Muutos tapahtui lähes yksinomaan vanhemmissa ikäryhmissä. Nuoremmissa ikäryhmissä internetin käyttö ei voinut enää yleistyä, koska niissä edellisen vuoden tutkimuksen mukaan lähes kaikki jo käyttivät nettiä. Vanhemmissa ryhmissä muutos on nopeaa. Internetin käyttäjien osuus 65–74 -vuotiaista kasvoi vuodessa peräti kymmenellä prosenttiyksiköllä 43 prosenttiin. Vastaava osuus 55–64 -vuotiaista kasvoi kuudella prosenttiyksiköllä 75 prosenttiin.

Sukupuolten välillä ei netin käytön yleisyydessä ole juurikaan eroa. Miehistä netin käyttäjiä oli 87 prosenttia ja naisista 85 prosenttia.

Kuvio 2. Internetin käyttäjien 1) osuus ikäryhmittäin 2010

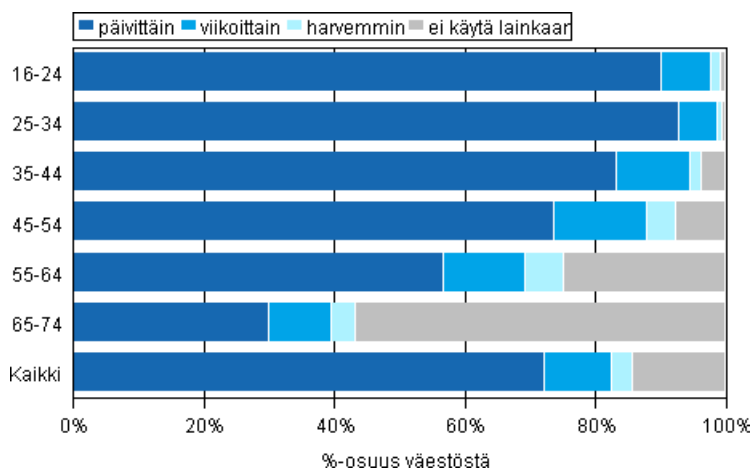
1) Käyttänyt internetiä viimeisten kolmen kuukauden aikana.

Internetiä käytetään myös yhä useammin. Jo 72 prosenttia suomalaisista käyttää nettiä päivittäin tai lähes päivittäin. Päivittäiskäyttäjien osuus kasvoi vuodessa neljä prosenttiyksikköä. Päivittäinen netin käyttö

yleistyi kaikissa ikäryhmissä. Tässä suhteessa siis myös nuoret ja nuoret aikuiset lisäävät edelleen internetin käyttöä. Nopeimmin päivittäinen käyttö yleistyi kuitenkin kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä, lähes kymmenellä prosenttiyksiköllä kummassakin.

Yli puolet suomalaisista (56 %) käyttää internetiä monta kertaa päivässä. Internetin käyttäjien osuus kasvaa vanhemmissa ikäryhmissä nopeasti, minkä seurauksena ikäryhmien väliset erot pienenevät. Erot näkyvät kuitenkin edelleen selvästi netin käytön useudessa. 16–24-vuotiaista 76 prosenttia on netissä monta kertaa päivässä, mutta 65–74-vuotiaista niin tekee vain 19 prosenttia.

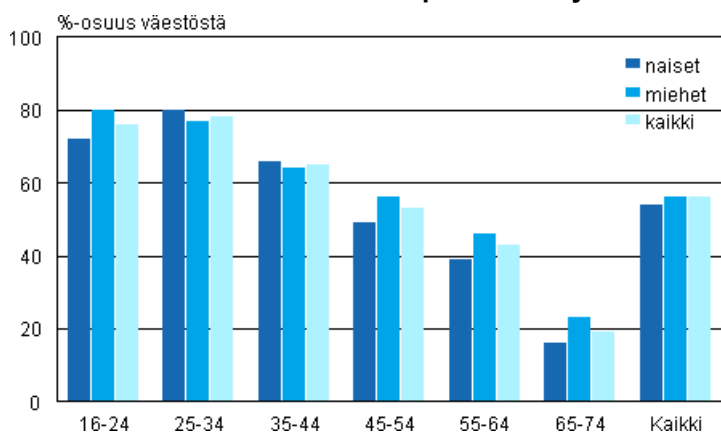
Kuvio 3. Internetin käytön useus ikäryhmittäin 2010

Internetin käyttö on jo niin runsasta, että se muodostaa valtaosan tietokoneen käytöstä. Lähes puolet vuoden 2010 tutkimukseen vastanneista arvioi, että netin parissa kuluu lähes koko se aika, jolloin tietokonetta käytetään yksityistarkoituksiin. Vastaavasti vain joka kymmenes ilmoitti, että netti vie vain neljänneksen tai vähemmän tietokoneen käyttöajasta.

Tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksessa kysytyistä netin käyttötavoista yleisin oli sähköposti, jota oli käyttänyt 77 prosenttia vastaajista yksityistarkoitukseen viimeisen kolmen kuukauden aikana.

Kuvio 4. Internetiä monta kertaa päivässä käyttävien osuus 2010

Yleisimpien käyttötapojen joukossa on henkilökohtaiseen talouteen, ostoksiin, matkailuun ja terveyteen liittyvää tiedonetsintää ja asioidenhoitoa. Esimerkiksi pankkiasioita oli hoitanut netissä 76 prosenttia suomalaisista. Palveluista ja tavaroista oli etsinyt tietoa 74 prosenttia. Viranomaisten sivuilta oli hakenut tietoa 49 prosenttia vastaajista ja täytetyn lomakkeen viranomaisille oli lähettänyt 29 prosenttia. (Liitetaulukko 7.)

Internetin kautta seurataan yleisesti myös uutisia ja joukkoviestimiä muutoinkin. 44 prosenttia suomalaisista ilmoitti lukeneensa uutisia uutispalveluista, verkkolehdistä tai televisiokanavien nettisivuilta. Radion kuuntelu tai televisio-ohjelmien katselu netin kautta oli yhtä yleistä.

Sosiaalinen media ja internetin yhteisöpalvelut on myös otettu yleisesti käyttöön. Johonkin netin yhteisöpalveluun (Facebook, Twitter, jne.) oli keväällä 2010 rekisteröitynyt yhteensä 42 prosenttia 16–74-vuotiaista suomalaisista. Yhteisöpalveluihin ja keskustelupalstoille oli kirjoittanut 42 prosenttia. Bloggeja oli kolmen kuukauden aikana lukenut 40 prosenttia.

Netin käyttötapojen yleisyydessä ei vuosina 2009–2010 tapahtunut kovin suuria muutoksia. Useimmat käyttötavat yleistyivät hieman, mikä oli luultavasti seurausta ylipäättään netin käytön yleistymisestä.

Kannettavat tietokoneet ja langattomat yhteydet yleistyvät

Internetin käytön edellytykset paranevat edelleen, kun netti-yhteydet ja tietokoneet jatkavat yleistymistä. Keväällä 2010 jo 82 prosentissa talouksista oli tietokone. Osuus kasvoi vuodessa kahdella prosenttiyksiköllä. Suurempi muutos kotien laitekannassa on kuitenkin tietokoneiden lukumäärän kasvu. Vuonna 2008 vain 28 prosentissa talouksista oli kaksi tai useampi tietokone, mutta vuonna 2010 monikonetalouksien osuus oli noussut jo 37 prosenttiin. Koneiden lukumäärän kasvun myötä yhä yleisemmin kullakin talouden jäsenellä on oma tietokone.

Taulukko 1. Kannettavien ja pöytä tietokoneiden lukumäärä talouksissa vuosina 2008 ja 2010, %-osuus kaikista kotitalouksista

Pöytä tietokoneiden lukumäärä	Kannettavien tietokoneiden lukumäärä				
	0 kpl	1 kpl	2 kpl	3+ kpl	Yhteensä
2008					
0 kpl	24	19	3	1	47
1 kpl	29	13	2	1	45
2 kpl	3	2	1	0	6
3+ kpl	1	1	0	0	2
Yhteensä	57	35	6	2	100
2010					Yhteensä
0 kpl	18	26	7	2	53
1 kpl	19	14	5	2	40
2 kpl	2	3	1	0	6
3+ kpl	0	0	1	0	2
Yhteensä	39	43	14	4	100

Myös toinen nopea laitekannan muutos eli kannettavien tietokoneiden yleistymisen on osa tietokoneen henkilökohtaistumista. Keväällä 2010 kannettava tietokone oli jo 61 prosentissa kodeista, kun kaksi vuotta aiemmin osuus oli vain 43 prosenttia. Lisäksi niiden talouksien osuus, joissa oli useampi kuin yksi kannettava kone oli kahdessa vuodessa noussut kymmenen prosenttiyksikköä 18 prosenttiin. Samaan aikaan kun kannettavat tietokoneet yleistyvät pöytä koneet vähenevät. Vuosina 2008–2010 pöytä tietokoneiden yleisyys talouksissa laski 53:sta 48 prosenttiin.

Internet-yhteys oli keväällä 2010 jo 81 prosentissa kodeista. Osuus oli noussut vuodessa kolme prosenttiyksikköä. Suurempi muutos kotien internet-yhteyksissä on kuitenkin langattomien yhteyksien yleistymisen. Keväällä 2010 peräti 24 prosentilla talouksista oli tietokoneesta langaton laajakaistayhteys 3G-matkapuhelinverkkoon ja kuudella prosentilla muu langaton yhteys tietokoneesta. Lisäksi 14 prosentilla talouksista oli käytössä langaton laajakaista matkapuhelimesta. (Liitetaulukko 2.)

2. Sukupuolittunut internetin käyttö

Uuden viestintätekniiikan omaksuminen on ollut vahvasti sukupolvikysymys. Nuoret ovat omaksuneet uudet käyttötavat ja palvelut ensimmäisinä. Sen sijaan sukupuolten välillä netin käytössä eroja on vähemmän, mutta niitäkin on.

Internetin käyttötarkoitukset

Tutkimuksessa kysytyissä internetin kaikkein yleisimmissä käyttötarkoituksissa erot miesten ja naisten välillä olivat yleensä pieniä.

Taulukko 2. Tieto- ja viestintätekniiikan yksityiskäytön yleisiä käyttötarkoituksia 2010, %-osuus väestöstä

Korjattu 26.10.2010 klo 15.30. Korjatut luvut on merkitty punaisella.			
	Miehet %	Naiset %	Kaikki%
Käyttänyt internetiä	87	85	86
Lähtettänyt tai vastaanottanut sähköposteja	76	78	77
Hoitanut pankkiasioita	77	76	76
Lukenut verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuja	76	73	74
Tavaroita ja palveluita koskeva tiedonetsintä	76	71	74
Matka- ja majoituspalvelujen selailu	56	61	59
Ravitsemukseen ja terveyteen liittyvän tiedon etsintä	51	64	57
Tiedonhaku viranomaisten internetsivuilta	51	47	49

Kun otetaan kaikki tutkimuksessa kysytyt internetin käyttötavat huomioon, miehet käyttävät internetiä jonkin verran useammassa tarkoituksessa kuin naiset (ks. liitetaulukko 7). Yksittäisissä käyttötavoissa naiset ovat kuitenkin selvä enemmistö. Naisille tyypillisempiä käyttötarkoituksia verrattuna miehiin on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Eräitä internetin käyttötapoja, joissa naiset ovat enemmistö 2010

	Miehet %	Naiset %	Käytön yleisyydessä ero naisten eduksi % -yksikköä
Ravitsemukseen ja terveyteen liittyvän tiedon etsintä	51	64	13
Koulutus- ja kurssitarjonnan etsintä	30	36	7
Matkailu ja majoituspalveluiden selailu	56	61	4
Verkkoadressin allekirjoittaminen	7	11	4

Miehille selvästi naisia tyypillisempiä käyttötarkoituksia on useita ja erot ovat suurempia kuin edellä naisten suosimissa käyttötavoissa.

Taulukko 4. Eräitä internetin käyttötapoja, joissa miehet ovat enemmistö 2010

	Miehet %	Naiset %	Käytön yleisyydessä ero miesten eduksi % -yksikköä
Ohjelmien lataaminen tietokoneelle	40	18	23
Ulkomaisten verkkomedioiden lukeminen	37	23	14
Musiikin kuuntelu tai lataaminen verkosta	47	38	10
Käytettyjen tavaroiden ostaminen	16	6	10
Pelien pelaaminen verkossa lataaminen verkosta	12	2	10
Pelien lataaminen verkosta	24	15	10
Omien tavaroiden, tuotteiden ja palveluiden myynti	19	10	9
Elokuvien katselu tai niiden lataaminen	21	12	9

Naiset ovat myös hienoinen enemmistö (ero 3–4 %-yksikköä) netin sosiaalisessa käytössä kun sitä mitataan rekisteröitymisellä yhteisöpalvelujen, kuten esimerkiksi Facebookin tai IRC-gallerian käyttäjiksi tai viestien kirjoittamisella internetiin tai pikaviestintään osallistumisella. Myös jälkimmäiset netin käyttötavat liittyvät usein yhteisöpalveluiden käyttöön.

Naisten suosiessa tiedonetsintää internetsivuja selailemalla tai käyttämällä nettiä sosiaaliseen yhteydenpitoon, miesenemmistöiset käyttötavat liittyvät tiedostojen lataamiseen, pelaamiseen tai netin kirpputoreilla ja huutokauppasivustoilla käytävään keskinäiseen kauppaan. Nämä käytön erot voi nähdä osana sukupuolille tyypillisiä rooleja tai toimintaa, jotka vain ilmenevät myös internetin kautta.

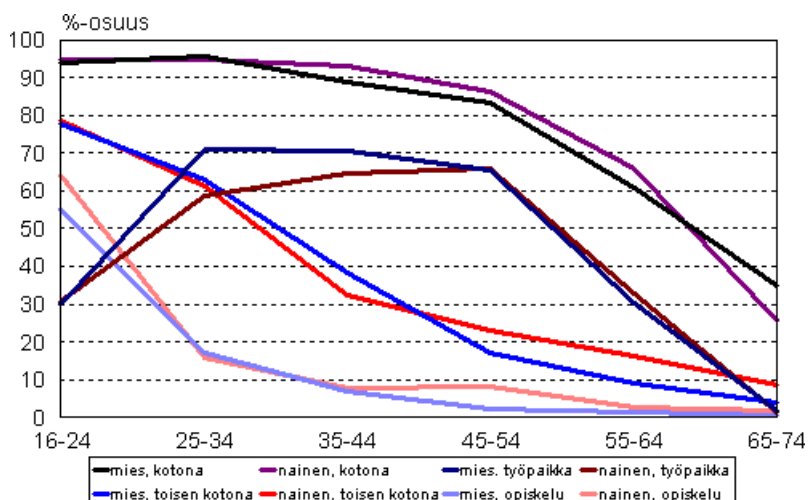
Käytön sukupuolittaisia eroja voi kuitenkin tarkastella myös internetiin liittyvistä erityisistä syistä käsin. Verkossa liikkumiseen liittyy ”näkymättömänä” tekijänä enemmän tai vähemmän jatkuva huoli tietoturvasta. Naiset ovat miehiä huolestuneempia erilaista tietoturvariskeistä, kuten viruksista ja muista haittaohjelmista, verkossa tapahtuvista luotto- ja pankkikorttitietojen väärinkäytöksistä sekä sähköpostiurkinnasta ja valesivustoista. Kuitenkin miehet sanovat kohdanneensa haittaohjelmia ja väärinkäytöksiä useammin kuin naiset, vaikkakin toteutuneet taloudelliset väärinkäytökset ovat varsin harvinaisia kaikilla.

Naisilla huoli vaikuttaa käyttäytymiseen enemmän kuin miehillä. Internetiä 12 kuukauden aikana käyttäneistä naisista 31 % ja miehistä 23 % ilmoitti, että on jättänyt verkosta tilaamatta tai ostamatta tuotteita tai palveluita tietoturva huolien takia. Tämä saattaa heijastua myös netin käyttötappoihin. Miesten suosimat lataamiset käytännössä tarkoittavat usein ostamista.

Internetin käyttöpaikat

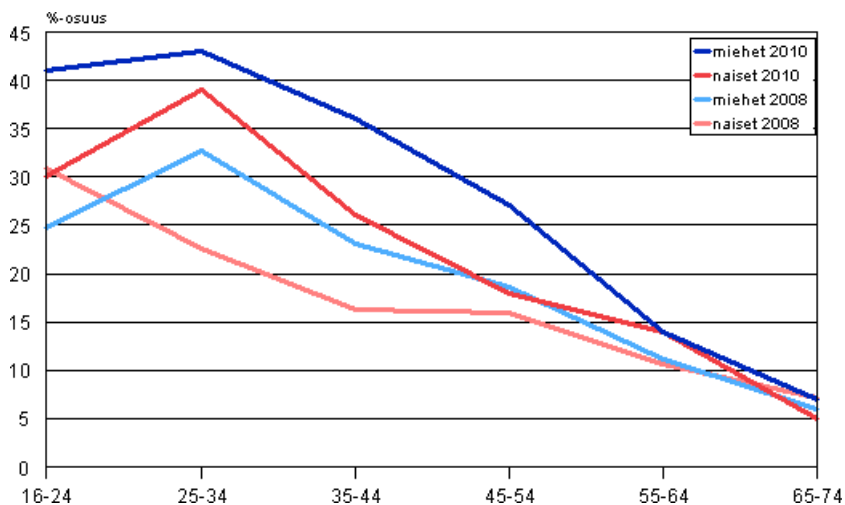
16–74 -vuotiaista suomalaisista naiset ja miehet käyttävät internetiä yhtä yleisesti, kun tarkastellaan tavallisimpia käyttöpaikkoja. Näitä ovat oma tai tutun koti, opiskelu- tai työpaikka (Kuvio 5.). Iän mukaan internetin käyttö eri paikoissa sen sijaan vaihtelee merkittävästi, mikä selittyy osaksi elinkaaren vaiheilla ja osaksi sen perusteella miten yleisesti eri sukupolvet ovat omaksuneet internetin. Suurelle osalle ikääntyvistä netti on jäänyt kokonaan vieraaksi.

Kuvio 5. Internetin käyttö kolmen kuukauden aikana kotona, toisen kotona, työpaikalla, opiskelupaikalla iän ja sukupuolen mukaan 2010

Tilanne on monella tavalla erilainen kun tarkastellaan internetin käyttöä ”muualla”, ihmisten liikkuesa kotien, työ- tai opiskelupaikkojen ulkopuolella. Edellä käsitellyissä tavallisimmissa paikoissa, internetin käytön kasvu on hidasta. Käyttö kasvaa lähinnä vanhemmissa ikäluokissa. Internetin ”muualla” tapahtuva käyttö on puolestaan yleistynyt vuosi vuodelta, erityisesti alle 55 -vuotiailla. Näissä ikäluokissa miehet ovat käyttäjien enemmistö (Kuvio 6.).

Kuvio 6. Internetin käyttö kolmen kuukauden aikana muualla kuin kodeissa, työ- tai opiskelupaikoissa iän ja sukupuolen mukaan 2008 ja 2010

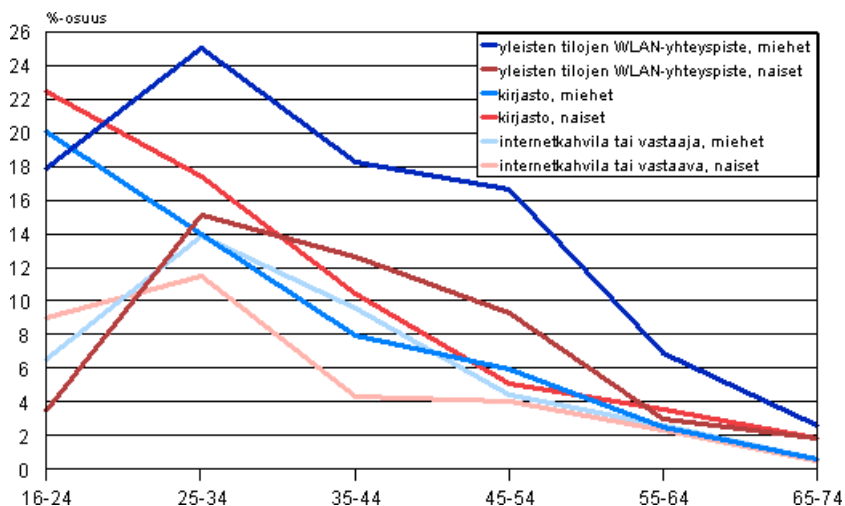

Niiltä, jotka vastasivat käyttäneensä internetiä ”muualla”, kysyttiin netin käytöstä kunnan tai valtion virastossa ja palvelupisteissä, yhdistyksen tai yhteisön tiloissa, internetkahvilassa tai vastaavassa, sekä muissa yleisissä tiloissa WLAN-yhteyspisteen kautta. Näistä suosittuja käyttöpaikkoja ovat kirjastot tai internetkahvilat, joissa netin käyttö tapahtuu joko kyseisen tilan tietokoneella tai omalla koneella tilan WLAN-yhteyspisteen kautta. Nuorimpia lukuun ottamatta kaikkein yleisimpiä käyttöpaikkoja - erityisesti miehillä - ovat muut yleiset tilat, esimerkiksi lentokentät ja hotellit, joissa netin käyttö tapahtuu WLAN-yhteyden kautta.

Netin käyttö kirjastoissa on paitsi nuorten, myös hienoisesti naisten suosimaa. Tätä selittänee se, että naiset käyvät jonkin verran miehiä enemmän kirjastoissa (Sauri 2005, 38). Internetiä käytetään vähäisemmässä määrin myös virastoissa ja niiden palvelupisteissä sekä yhdistysten tai yhteisöjen tiloissa. Näissä miesten netin käyttö on yleisempää kuin naisilla.

Syy siihen, että miehet käyttävät internetiä useammissa paikoissa kuin naiset, voivat liittyä sukupuolten erilaiseen ajankäyttöön. Vuoden 1999–2000 ajankäyttötutkimuksen tietojen mukaan miehet olivat keskimäärin 20 minuuttia vuorokaudessa naisia pitempään vapaalla jossain oman tai tuttavien kodin ulkopuolella. Lisäksi miehet tekivät vuorokaudessa 7 minuuttia naisia enemmän töitä työpaikan ja kodin ulkopuolella, siis työmatkoilla tai vastaavissa liikkuvissa töissä. Kaikkia koskevana keskiarvona nämä pienet erot ovat merkittäviä. Miesten ollessa enemmän ”muualla”, on luonnollista että he tällöin käyttävät myös nettiä enemmän.

Kuvio 7. Internetin käyttö muissa yleisissä tiloissa, kirjastossa, internet-kahvilassa tai vastaavassa iän ja sukupuolen mukaan 2010

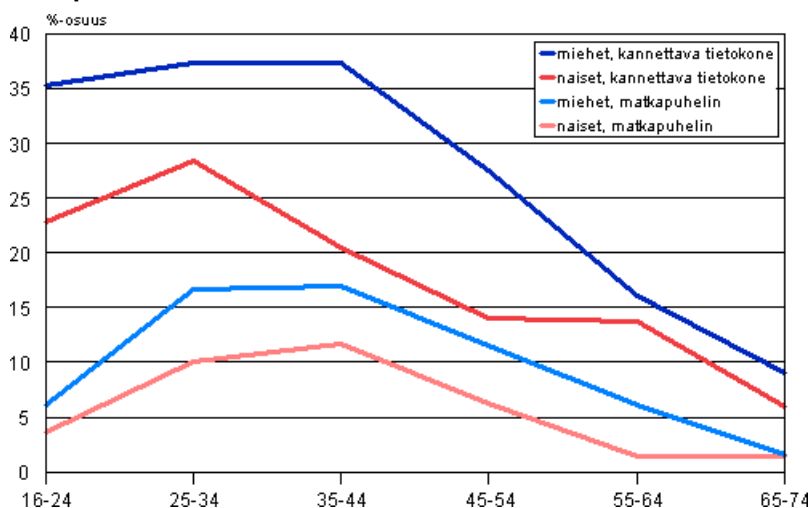

Mobiilit internet-yhteydet

Edellä käsiteltiin eri paikoissa tapahtuvaa netin käyttöä, jossa yhteys verkkoon otetaan, joko paikassa olevalla kiinteällä tietokoneella tai mukana kulkevalla laitteella, yleensä kannettavalla tietokoneella. Varsinainen mobiili-internetin käyttö edellyttää käyttäjän mukana kulkevaa laitetta.

Tutkimuksessa kysyttiin viimeisen kolmen kuukauden aikaista internetin käyttöä sekä matkapuhelimella 3G-verkon kautta, kun talouden käytössä on kirjainnäppäimistöllä varustettu matkapuhelin (ns. älypuhelin) että kannettavalla tietokoneella, kun kannettavaa käytetään kodin ja työpaikan ulkopuolella. Mobiilin internetin käyttö vaihteli sekä iän että sukupuolen mukaan. Käyttö on yleisintä alle 45-vuotiailla työikäisillä. Tällöin myös sukupuolten välinen ero on suurimmillaan (Kuvio 4.). Tämän eron syinä voi olla pelkän ajankäytön erojen lisäksi myös sukupuolten välinen työnjako, joka erilaistaa mobiilin netin käytön tarpeita tai edellytyksiä. Miehillä mobiilin netin käyttö lisääntyy selvästi koulutusasteen noustessa. Tämä viittaa myös ammatillisiin tarpeisiin tai mahdollisuuksiin, kuten työnantajan hankkimiin laitteisiin. Naisilla koulutustason vaikutus mobiilin netin käyttöön on epäselvä ja näyttäisi, että käyttöä selittää enemmän ikä kuin miehillä (ks. Melkas 2010 s. 32).

Kuvio 8. Mobiilin internetin käyttö kolmen kuukauden aikana kannettavalla tietokoneella ja 3G-matkapuhelimella 1) iän ja sukupuolen mukaan 2010

1) Kysytty niiltä, joiden taloudessa on käytössä kirjainnäppäimistöllä varustettu 3G-puhelin.

Lähteet:

- Sauri Tuomo 2005. Lukeminen. Teoksessa: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981-2002. Toim. Mirja Liikkanen - Riitta Hanifi - Ulla Hannula. Tilastokeskus, Helsinki 2005
- Melkas Perttu 2010. Miehet ovat naisia liikkuvampia netin käyttäjiä. Lehdessä: Hyvinvointikatsaus 3/2010

3. Sosiaalinen media: verkkomedian ja yhteisöpalvelujen käyttö

Sosiaalisessa mediassa verkkoviestintään osallistujat sekä kommunikoivat keskenään että tuottavat sisältöjä. Lyhyessä ajassa yleistynyttä verkkoilmiötä voi lähestyä kahdelta suunnalta, yhtäältä mediasta ja toisaalta sosiaalisesta maailmasta käsin. Verkkomedian seuraamisen yleisyys -luvussa käsitellään ilmiötä ensimmäisestä näkökulmasta ja Yhteisöpalveluiden käyttö -luvussa jälkimmäisestä näkökulmasta.

Verkkomedian käyttö

Joukkoviestinnän seuraaminen on yleisimpiä internetin käyttötapoja. Perinteiset mediat kuten sanomalehdet ja televisiokanavat ovat ottaneet internetin käyttöön yhtenä uutisten ja artikkeleiden jakelukanavana, johon ne myös versioivat niitä, sekä tuottavat uutta sisältöä. Näin toimivat myös pelkästään verkossa olevat mediat ja erilaiset portaalit. Niissä usein pieni tekijäjoukko tuottaa ammattimaisesti toimitetun sisällön yleisölle. Toimitettuun aineistoon linkittyy niistä käytävä verkkokeskustelu, toimituksen ulkopuolelta tulleet kolumnit ja niistä käytävä keskustelu. Myös perinteiset joukkoviestimet ovat netissä ottaneet nämä sosiaalisen median toiminnot eri tavoin käyttöönsä.

Internet muokkaa mediasisältöjen tuottamista, jakelua ja kuluttamista. Tämä tarkoittaa myös uusia toimintoja, joihin voidaan viitata sosiaalisen median käsitteellä. Internet tarjoaa periaatteessa kaikille mahdollisuuden tuottaa ja julkaista tekstejään, kuviaan tai musiikkiaan. Osa tästä tuotannosta on organisoitunut yhdessä (esim. wikipediat) ja osa yksin tehtäväksi (esim. oma blogi). Ehkä suosituin, helpoin ja nopein tapa tuoda ajatuksiaan julki on osallistuminen keskustelufoorumeilla käytävään monenkirjavaan keskusteluun. Toisaalta osa uudenaikaisesta sisällön tuotannosta tapahtuu uusissa sosiaalisissa medioissa kuten verkkoyhteisöissä ja erilaisissa sisällön julkaisupalveluissa (Youtube, flickr., jne), jotka toimivat medioita enemmän käyttäjiensä varassa, mutta jotka toisaalta rahoittavat toimintaansa mainostuloilla perinteisten medioiden tapaan.

Kaikista 16–74 -vuotiaista Suomessa asuvista kolme neljästä on seurannut verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuja kolmen kuukauden aikana ja melkein joka toinen seuraa niitä liki päivittäin. Tämä on lähes yhtä yleistä kuin painettujen sanomalehtien päivittäinen lukeminen, 16–74 -vuotiaista 55 prosenttia kertoo tekevänsä näin.

Suurin osa verkkomedian lukijoista seuraa uutisista käytäviä keskusteluja, mutta aika harva lukee niitä säännöllisesti (ks. Taulukko 5.). Myös blogeja ja ulkomaisia verkkomedioita seurataan laajasti kolmen kuukauden aikajaksolla. Päivittäin niitä kuitenkin seuraa harvempi kuin joka kymmenes. Uutisista käytävissä keskusteluissa, blogien ja ulkomaisten verkkomedioiden seurannassa kiinnostus kohdistunee usein erityiseen aiheeseen tai uutistapahtumaan, sen sijaan niiden yleinen seuraaminen jää useimmilla vähäiseksi.

Sukupuolten välillä ei ole suuria eroja verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivujen ja blogien seuraamisessa. Kuitenkin näiden päivittäisessä seurannassa miehet ovat naisia aktiivisempia. Samoin miehet seuraavat useammin uutisista käytäviä keskusteluja ja ulkomaisia verkkolehtiä tai televisiokanavia. Tämä voi olla yhteydessä siihen, että miehet kirjoittavat keskustelufoorumeille ja kommentoivat verkkouutisia naisia useammin (ks. Taulukko 6.). Keskusteluja saatetaan laajentaa blogeista tai ulkomaisista medioista poimittavilla syventävillä tiedoilla tai näkemyksillä.

Taulukko 5. Verkkomedioiden lukeminen sukupuolen ja viiteajan mukaan 2010, %-osuus väestöstä

	Miehet, 3 kk aikana	Naiset, 3 kk aikana	Kaikki, 3 kk aikana	Kaikki, ainakin viikottain	Kaikki, päivittäin tai lähes päivittäin
Lukenuit verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuja	76	73	74	62	44
Lukenuit uutisista käytäviä keskusteluja verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuilta	49	40	45	26	12
Lukenuit blogeja	41	39	40	21	9
Lukenuit ulkomaisia verkkolehtiä tai televisiokanavien internetsivuja	37	23	30	17	8

Kun tarkastellaan osallistumista sosiaaliseen mediaan kirjoittamalla, kommentoimalla tai lataamalla omia tuotoksiaan aktiivisten osuudet ovat luonnollisesti alempia kuin edellä käsitellyt verkko- tai sosiaalisia medioita seuranneiden osuudet kaikista 16–74 vuotiaista.

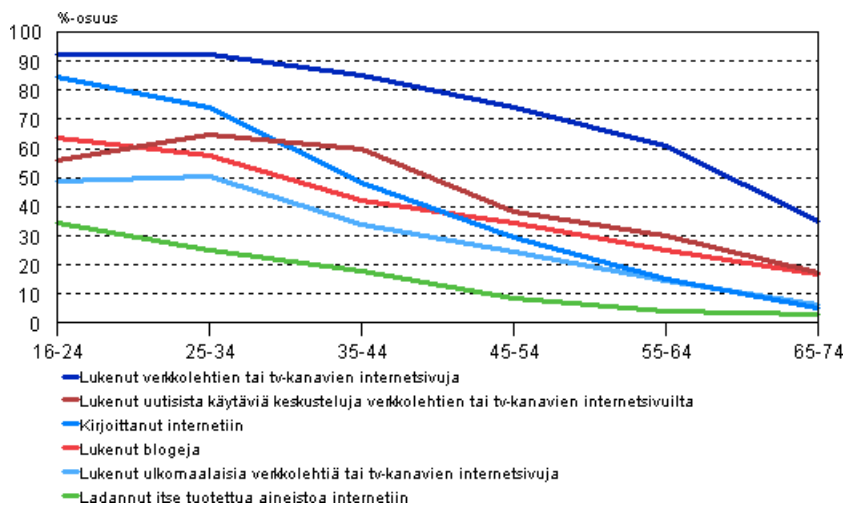
Internetiin kirjoittaa kuitenkin jo neljä kymmenestä suomalaisesta, kun mukaan otetaan kaikki internetin tarjoamat viestintämahdollisuudet, pois lukien sähköposti. Keskustelufoorumeille, blogeihin tai suoraan ammattimaisesti toimitettuihin medioihin liittyvä kirjoittelu on jo selvästi harvinaisempaa. Suosituin osallistumisen muoto on kirjoittelu keskustelufoorumeille, joka viides on kirjoittanut niille kolmen kuukauden aikana. Suuri osa internetissä tapahtuvaa kirjoittelua tapahtuukin yhteisöpalveluissa (esim. Facebook tai Twitter). Jotain yhteisöpalvelua seuraa viikoittain jo runsas kolmannes 16–74 -vuotias suomalaisista, vaikkakin yhteisöpalveluihin kirjautuneista 37 prosenttia arvioi olevansa niissä ”seurailijana”. Yhteisöpalveluihin kirjautuneista 46 prosenttia osallistuu niihin ”satunnaisina kommentaattoreina”. ”Aktiivisiksi toimijoiksi” luonnehtii itseään 16 prosenttia.

Taulukko 6. Internetiin kirjoittaminen sukupuolen ja viiteajan mukaan 2010, %-osuus 16–74-vuotiaista

	Miehet, 3 kk aikana	Naiset, 3 kk aikana	Kaikki, 3 kk aikana
Kirjoittanut internetiin (keskustelufoorumeille, blogeihin, yhteisöpalveluihin tai muualle)	41	44	42
Kirjoittanut keskustelufoorumille	24	17	21
Ladannut itse tuotettua aineistoa jollekin sivustolle (ei keskustelufoorumeille, deittipalstoille tai netin myyntipaikoille)	16	15	15
Komentoinut toisen blogia	13	11	12
Allekirjoittanut verkkoadressin	7	11	9
Keskustellut avoimilla chat-sivuilla	10	5	7
Komentoinut uutisia verkkolehtien tai televisiokanavien sivuille	8	3	6
Ylläpitänyt blogia	3	4	3

Erialaisten medioiden ja blogien seuraaminen verkossa, sekä aktiivisempi osallistuminen internetiin kirjoittamalla tai laajemmin, lataamalla itse tuottamia aineistoja, on varsin ikäsidonnaista. Nuorimmat (16–35 -vuotiaat) ovat jokaisen toiminnon kohdalla aktiivisimpia. Erityisesti internetiin kirjoittaminen vähenee voimakkaasti iän mukana.

Kuvio 9. Yleisimpien sosiaalisten medioiden seuraaminen, internetiin kirjoittaminen ja oman aineiston lataaminen kolmen kuukauden aikana 2010, iän mukaan, osuus 16–74-vuotiaista¹

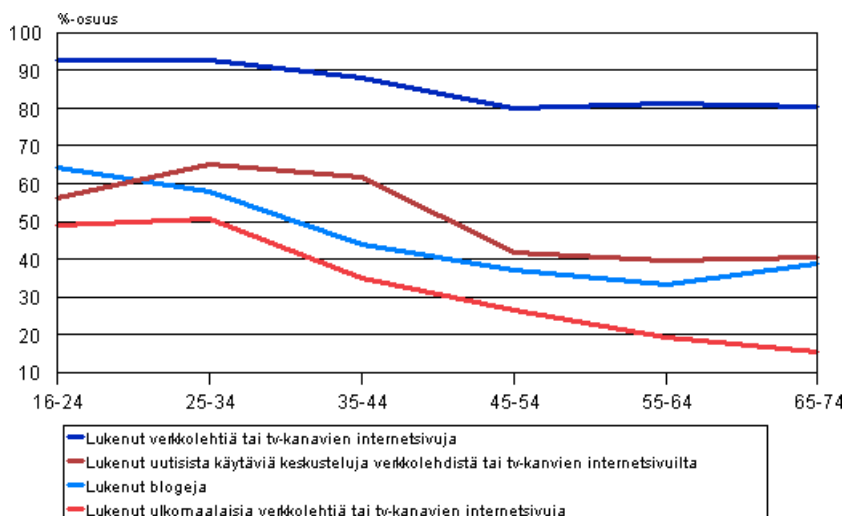

1) Korjattu 12.8.2011. Kolmen muuttujan tiedot olivat aiemmin virheellisiä.

Nuorten suureen osuuteen internetin aktiivista toimijoista ja sosiaalisen median käyttäjistä vaikuttaa tietenkin se, että internetin käytön yleisyys ylipäättään on huomattavan ikäsidoista. Kun tarkastellaan 16–74 -vuotiaasta väestöstä vain niitä, jotka ovat käyttäneet internetiä viimeisen 3 kuukauden aikana, median seuraaminen internetissä ja omakohtainen osallistuminen kirjoittamalla tai tiedostoja lataaminen jakaantuu huomattavasti tasaisemmin iän mukaan (Kuvio 10.). Tällöin yleisimmän käytön, verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivujen, osalta iän vaikutus melkein katoaa.

Kun ryhmää rajataan edelleen niihin, jotka ovat ylipäättään kirjoittaneet internetiin ja tarkastellaan keskustelufoorumeille kirjoittamista, blogien tai uutisten kommentointia tai keskustelua avoimilla chat-sivustoilla, erot ikäluokkien välillä vähenevät entisestään. Tällöinkin kaikkein nuorimmat 16–24 -vuotiaat ovat aktiivisimpia. Muuten ikäryhmien erot ovat näyttävät pieniltä, eikä siis ikäryhmillä ole omia erityisiä paikkojaan, jossa kirjoittamista ja viestimistä harjoitettaisiin.

Kuvio 10. Yleisimpien sosiaalisten medioiden seuraaminen kolmen kuukauden aikana 2010, iän mukaan, osuus 16–74-vuotiaista internetiä käyttäneistä

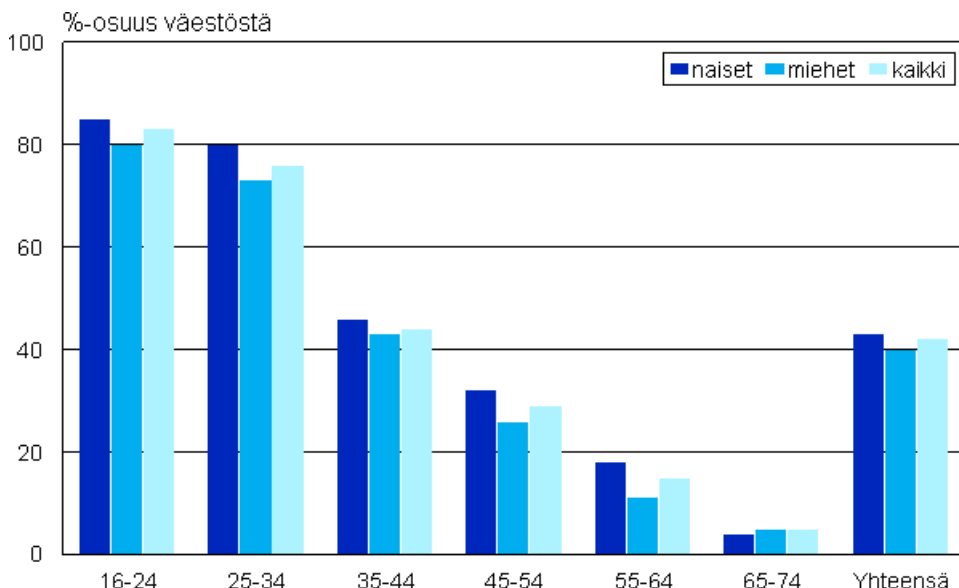
Internetin yhteisöpalvelut

Internetin verkkoyhteisöt ja yhteisöpalvelut eivät ole vain sosiaalisen median foorumeja, ne ovat myös ylipäättään sosiaalisuuden foorumeja, joissa luodaan ja ylläpidetään sosiaalisia suhteita ja verkostoja.

Keväällä 2010 johonkin yhteisöpalveluun (Facebook, Twitter ja vastaavat) oli rekisteröitynyt 42 prosenttia 16-74-vuotiaista suomalaisista.

Yhteisöpalvelut kiinnostavat ennen kaikkea nuoria ja nuoria aikuisia. Peräti 83 prosenttia 16-24 -vuotiaista ja 76 prosenttia 25-34 -vuotiaista oli rekisteröitynyt jäseneksi, mutta 35-44 -vuotiaista rekisteröityneitä oli vain 44 prosenttia. Vanhimmissa ikäryhmissä kiinnostus on vähäistä. Kaikissa ikäryhmissä naiset ovat hieman yleisemmin yhteisöpalvelujen jäseniä kuin miehet.

Kuvio 11. Yhteisöpalveluihin 1) rekisteröityminen 2010

1) Facebook, Twitter ja vastaavat

Rekisteröityminen ei vielä sinällään tarkoita yhteisöpalvelujen aktiivista käyttämistä. Osa ihmisistä rekisteröityy pelkästä uteliaisuudesta tai tutun palvelun käyttäjän kutsusta, mutta ei kuitenkaan ala käyttää palvelua aktiivisesti. Yhteisöpalvelut ovat saaneet paljon julkisuutta, mikä herättää kiinnostusta niihin tutustumiseen.

Yhteisöpalveluja kuitenkin käytetään melko yleisesti, varsinkin nuoret käyttävät. Kahdeksan prosenttia suomalaisista seuraa jotain yhteisöpalvelua useasti päivässä. Lisäksi viidennes seuraa päivittäin. Nuoret käyttävät yhteisöpalveluja yleisesti osana sosiaalista elämäänsä. Lähes joka viides 16-24 vuotias seuraa jotain yhteisöpalvelua useasti päivässä ja 44 prosenttia päivittäin. 25-34 -vuotiailla vastaavat osuudet ovat vain hieman alhaisemmat. Tätä vanhemmissa ikäryhmissä palvelujen aktiivinen käyttö on vähäistä. Kaikissa ikäryhmissä naiset käyttävät yhteisöpalveluja useammin kuin miehet.

Taulukko 7. Verkko yhteisön seuraamisen aktiivisuus 2010

	Useita kertoja päivässä			Päivittäin			Viikoittain			Harvemmin			Ei seuraa enää
	Miehet	Naiset	Kaikki	Miehet	Naiset	Kaikki	Miehet	Naiset	Kaikki	Miehet	Naiset	Kaikki	
16-24	19	27	23	43	46	44	15	8	12	4	3	3	1
25-34	13	20	16	44	44	44	9	10	9	5	7	6	1
35-44	5	10	7	17	19	18	13	10	11	7	5	6	1
45-54	1	2	2	8	11	10	8	8	8	7	9	8	2
55-64	1	2	1	2	6	4	5	4	4	3	6	4	1
65-74	0	1	0	2	2	2	2	1	2	2	0	1	0
Yhteensä	6	10	8	19	21	20	9	7	8	5	5	5	1

4. Tietoturvahuolet ja internetin käyttö

Lähes yhdeksän kymmenestä suomalaisesta käyttää internetiä. Kolme neljästä on siellä päivittäin ja joka toinen useita kertoja päivässä. Netissä tehdään jo useimpiin elämäntilanteisiin liittyviä asioita. Siellä luodaan ja pidetään yllä sosiaalisia suhteita, hoidetaan käytännön asioita, ostetaan ja myydään, haetaan tietoa, levitetään tietoa, tehdään töitä, haetaan töitä, viihdytään ja viihdytetään. Internetistä on tullut jokapäiväinen ja arkinen.

Internetissä on tunnetusti myös erilaisia uhkia turhaa vaivaa ja hankaluuksia aiheuttavasta netti-ilkivallasta aina vakaviin nettirikoksiin asti. Internetin käytön jokapäiväistyminen muuttaa myös tietoturvaongelmien merkitystä. Mitä yleisempää ja arkisempaa netin käyttö on, sitä laajemmin myös tietoturvahuolet ovat läsnä arjessa. Miten huolissaan suomalaiset sitten ovat tietoturvahuolet ja vaikuttavatko huolet internetin käyttöön.

Tietoturvahuolet

Tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksessa kysyttiin, kuinka huolestuneita vastaajat ovat eräistä netin käyttöön liittyvistä tietoturvahuoista. Kysytyt uhat olivat keskenään erilaisia. Roskaposti ja virukset liittyvät internetin käyttöön ylipäätään ja koskevat siten kaikkia käyttäjiä. Maksukorttitietojen ja netissä annettujen muiden henkilökohtaisten tietojen ja kuvien väärinkäyttö taas liittyy vain tiettyihin käyttötapoihin kuten verkkokauppaan, omiin kotisivujen tai verkkoyhteisöihin. Sähköpostiurkinta ja valesivustot ovat edellä mainittuja uhkia vähemmän tunnettuja. Osittain kysytyt uhat ovat päällekkäisiä, sillä esimerkiksi virukset leviävät roskapostin avulla. Vastaajat saattoivat ilmaista huolestuneisuutensa kolmella vastausvaihtoehdolla: erittäin huolestunut, jonkin verran huolestunut tai ei lainkaan huolestunut.

Mikään kysymysten uhista ei ollut vastaajille erityisen tuntematon, sillä ei osaa sanoa -vastauksia tuli hyvin vähän. Uhkien tuntemista paransi luultavasti se, että muun muassa Suomessa tapahtuneesta sähköpostiurkinnasta ja valesivustoista uutisoitiin näkyvästi tutkimuksen haastatteluiden aikaan.

Yleisimmin oltiin huolestuneita internetissä, esimerkiksi verkkokaupoissa, annettujen luotto- ja pankkikorttitietojen väärinkäytöstä. Viidesosa internetiä 12 kuukauden aikana käyttäneistä oli siitä erittäin huolestunut. Osuutta voidaan pitää korkeana. Ilmeisesti väärinkäytön mahdollisia taloudellisia seurauksia pelätään. Lisäksi verkkokaupoista ostamisen yleistymisen myötä maksukorttitietojen väärinkäytön uhka koskee yhä useampia. Myös lasten turvallisuudesta netissä ollaan huolissaan. Viidesosa vastaajista oli erittäin huolissaan siitä, että lapset käyvät heidän tietokoneellaan sopimattomilla sivuilla tai joutuvat tekemisiin vaarallisten henkilöiden kanssa.

Taulukko 8. Huolestuneisuus tietoturvaongelmista sukupuolen mukaan 2010, %-osuus 12 kuukauden aikana internetiä käyttäneistä

	Erittäin huolestunut			Jonkin verran huolestunut			Ei lainkaan huolestunut		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
Internetissä annettujen luotto- ja pankkikorttitietojen väärinkäytöstä	17	23	20	44	48	46	38	28	33
Lasten pääsystä sopimattomille internetsivuille tai joutumisesta tekemisiin vaarallisten henkilöiden kanssa.	14	23	19	32	30	31	50	41	46
Internetiin laitettujen henkilökohtaisten tietojen ja kuvien väärinkäytöstä	14	21	17	46	48	47	40	30	35
Sähköpostiurkinnan tai valesivustojen avulla tehtävistä huijauksista	13	16	14	44	50	47	42	33	38
Roskapostista	12	14	13	38	45	41	48	40	44
Viruksista tai muista haittaohjelmista	9	9	9	56	67	62	34	23	29

Verkkoyhteisöjen ja sosiaalisen median suosion kasvun myötä netissä ollaan mukana yhä henkilökohtaisemmin. Verkkoon laitetaan muiden nähtäväksi esimerkiksi omia valokuvia. Tällaisen henkilökohtaisen materiaalin väärinkäytöstä oli erittäin huolestunut 17 prosenttia vastaajista.

Internetin käyttöön liittyvistä yleisistä uhista ei olla yhtä huolissaan kuin edellä mainituista tiettyjen käyttötapojen ongelmista. Vain 9 prosenttia netin käyttäjistä oli erittäin huolissaan roskapostista ja 13 prosenttia viruksista.

Vaikka suuri osa netin käyttäjistä on hyvin huolissaan tietoturvauhista, niin suurempi osa suomalaisista käyttää nettiä täysin huolettomasti. Ei lainkaan huolestuneiden osuus vaihteli uhasta riippuen 29:stä 46 prosenttiin. Huolettomuus voi johtua useasta seikasta. Ensinnäkin, uhka ei välttämättä ole relevantti. Lähes puolet vastaajista ei ollut lainkaan huolissaan lasten netin käytöstä koneeltaan kenties siksi, että lapset eivät käytä heidän konettaan. Toisaalta relevanteistakaan uhista ei välttämättä olla huolissaan, jos niitä vastaan on varauduttu tietoturvaratkaisulla. Esimerkiksi lasten netin käyttöön liittyvien uhkien vuoksi tietokoneeseen on saatettu asentaa sisältösuodatin/lapsilukko. Myös välinpitämättömyys voi olla yksi syy huolettomuuteen.

Sukupuolten välillä oli tietoturvahkien aiheuttamassa huolestuneisuudessa pieni mutta systemaattinen ero. Naiset ovat hieman huolestuneempia kuin miehet. Naisilla erittäin huolestuneiden osuus oli lähes kaikkien uhkien kohdalla vähintään pari prosenttiyksikköä suurempi kuin miehillä. Esimerkiksi 23 prosenttia naisista ilmoitti olevansa erittäin huolestunut lasten pääsystä sopimattomille sivustoille, kun miehistä erittäin huolestuneita oli vain 14 prosenttia. Vastaavasti naisista pienempi osuus kuin miehistä käytti nettiä täysin huolella.

Ikä vaikutti jonkin verran siihen, miten turvalliseksi internetin käyttö koettiin, mutta vaikutus ei ollut yhtä selvä kuin sukupuolen. Nuoret olivat tyypillisesti vähemmän huolestuneita kuin vanhat. Useimpien tutkimuksessa kysytyjen uhkien kohdalla erittäin huolestuneiden osuus kasvoi vastaajien iän myötä, sekä miehillä että naisilla.

Koettu tietoturvattomuus ja internetin käyttö

Internetissäkin uhat ja huolestuneisuus vaikuttavat ihmisten käyttäytymiseen. Yksi tapa reagoida uhkiin on jättää tekemättä asioita, joihin koetaan liittyvän riskejä. Tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksessa kysyttiin, olivatko vastaajat jättäneet tekemättä netissä asioita tietoturvahkien vuoksi. Yleisimmin oli jätetty antamatta henkilötietoja verkkoyhteisöissä (47 % netin käyttäjistä). Kuten edellä todettiin, tästä uhasta oltiin myös yleisesti huolissaan.

Tietoturvahuolet vaikuttavat myös erilaisten tiedostojen lataamiseen netistä omalle koneelle. Peräti 41 prosenttia internetin käyttäjistä oli viimeisen vuoden aikana jättänyt lataamatta ohjelmistoja, musiikkia, videotiedostoja, pelejä tai muita toisten netin käyttäjien tiedostoja. Tavanomaisin syy on todennäköisesti pelko siitä, että latauksien mukana saadaan koneelle viruksia tai muita haittaohjelmia. Vaikka viruksista ja muista haittaohjelmista ei olla kovin yleisesti huolestuneita, vaikuttaa huoli käyttäytymiseen. Toisaalta vaikutus voi kulkea päinvastaiseen suuntaan. Suomalaiset netin käyttäjät eivät ole kovin huolissaan viruksista osittain ehkä juuri siksi, että jättävät epäilyttävät tiedostot ja ohjelmat lataamatta koneelleen.

Taulukko 9. Tietoturvahuolet internetin käyttöön 2010, %-osuus internetin käyttäjistä

On viimeisen vuoden aikana jättänyt tietoturvahuolet vuoksi:	Miehet	Naiset	Yhteensä
Antamatta henkilötietoja verkkoyhteisöissä	43	51	47
Lataamatta koneelleen ohjelmistoja, musiikkia, videopelejä tai muita tiedostoja	40	42	41
Tilaamatta tai ostamatta tuotteita tai palveluita	23	31	27
Käyttämättä langatonta internet-yhteyttä kodin ulkopuolella	9	9	9
Pitämättä yhteyttä julkisiin palveluihin ja hallintoon	5	6	6
Asioimatta verkkopankissa	5	6	5

Maksukorttitietojen väärinkäytön mahdollisuuden todettiin edellä aiheuttavan yleisesti huolta. Tämä näkyy jossain määrin myös netin käyttäjien toiminnassa, sillä joka neljäs vastaajista oli vuoden sisällä jättänyt ostamatta tai tilaamatta tavaroita tai palveluita tietoturvahuolet vuoksi.

Suomessa luotetaan pankkien ja julkisen hallinnon nettipalveluiden turvallisuuteen. Niiden käyttöön tietoturvahuolet eivät juuri vaikuta. Vain 5-6 prosenttia netin käyttäjistä oli viimeisen vuoden aikana

jättänyt käyttämättä verkkopankkia tai hallinnon palveluita tietoturvaluolien vuoksi. Osuus on hyvin alhainen kun otetaan huomioon, kuinka yleistä verkkopankin käyttö ja julkisen hallinnon kanssa asioiminen on.

Sukupuolten internetin käytössä näkyy jossain määrin se, että naiset ovat miehiä huolestuneempia tietoturvauhista. Naisista 31 prosenttia nettiä oli jättänyt ostamatta verkkokaupasta tietoturvaluolien vuoksi. Miehistä vastaava osuus oli 23 prosenttia. Henkilötietojen antamisessa verkkoyhteisöissä oli samansuuruinen ja -suuntainen ero.

Kohdatut tietoturvaongelmat

Yleisimmin internetin käyttäjiä huolestuttavat tietoturvauhat ovat itse asiassa hyvin harvinaisia. Esimerkiksi netissä annettujen maksukorttitietojen väärinkäytöksen uhriksi oli joutunut vain yksi prosentti vastaajista. Muiden henkilökohtaisten tietojen tai kuvien väärinkäyttö oli yhtä harvinaista. Lisäksi vain kolme prosenttia vastaajista ilmoitti, että lapset olivat käyneet heidän tietokoneellaan sopimattomilla sivuilla tai joutuneet tekemisiin mahdollisesti vaarallisten henkilöiden kanssa. Huolestuneisuutta ei siten aiheuta niinkään tietoturvaongelman yleisyys kuin se, miten vakavina ongelman seurauksia pidetään.

Odotetusti yleisin kysytyistä tietoturvaongelmista oli roska- tai muu haitallinen sähköposti. Sellaista ilmoitti joskus saaneensa 61 prosenttia netin käyttäjistä.

Joka viides netin käyttäjä oli saanut tietojen menetystä ja ajanhukkaa aiheuttaneen viruksen tai muun haittaohjelman. Nuorilla ja nuorilla aikuisilla oli ollut yleisemmin virusongelmia kuin vanhemmilla netin käyttäjillä, mikä johtunee yksinkertaisesti siitä, että nuoret käyttävät nettiä enemmän. Sukupuolten välillä oli vain pieni ero virusten ja muiden haittaohjelmien aiheuttamien ongelmien yleisyydessä

Tietoturvaratkaisut

Suomalaiset netin käyttäjät ovat yleisesti varautuneet ainakin jollain lailla tietoturvauhkien varalta. Vain kolme prosenttia ilmoitti, ettei heidän tietokonettaan ole suojattu tietoturvaohjelmistolla. Vastaavasti 91 prosenttia ilmoitti, että heidän koneessaan on tietoturvaohjelmisto.

Yleisimmin tietoturvaohjelmiston ilmoitettiin sisältävän virusten torjunnan (95 % tietoturvaohjelmiston käyttäjistä). Palomuri, ohjelma tai laite, oli lähes yhtä yleinen. Muita uhkia vastaan suojauduttiin harvemmin. Kaksi kolmesta vastaajasta ilmoitti tietoturvansa sisältävän roskapostisuodattimen. Lapsilukko/sisältösuodatin oli vain 15 prosentilla eli yllättävän harvalla ottaen huomioon, kuinka huolissaan lasten netin käytöstä ollaan.

Tietoturvauhat eivät ole vain internetin käyttäjien huolia. Myös nettiä käyttämättömät voivat olla huolestuneita tietoturvasta ja juuri siksi jättää yhteyden hankkimatta. Kovin yleistä se ei kuitenkaan ole. Vain yhdeksän prosenttia henkilöistä, joilla ei ole kotona internet-yhteyttä, vastasi, että tietoturvaan liittyvät huolet olivat vaikuttaneet paljon päätökseen olla hankkimatta yhteyttä. Lisäksi 17 prosentilla tietoturvahuolet olivat vaikuttaneet päätökseen jonkin verran. Tietoturvahuolia paljon yleisempi syy oli esimerkiksi puutteelliset käyttötaidot tai se, että vastaaja kokenut tarvitsevänsä nettiä.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitalouden tietotekniset laitteet kotitalouden nettotulojen ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010

	Jokin tietokone	Pöytätietokone	Kannettava tietokone	Kirjainnäppäimistöllä varustettu matkapuhelin	Kämmentietokone	Pelikonsoli
nettotulot alle 1000 €/kk	63	31	42	9	0	18
nettotulot 1000 - 1499 €/kk	62	30	44	10	0	9
nettotulot 1500 - 1999 €/kk	73	39	52	11	1	22
nettotulot 2000 - 2499 €/kk	83	43	61	19	2	23
nettotulot 2500 - 2999 €/kk	92	52	69	21	3	27
nettotulot 3000 - 3999 €/kk	94	59	68	23	3	34
nettotulot 4000 - 4999 €/kk	96	59	73	32	4	42
nettotulot 5000 €/kk tai yli	97	60	85	46	6	47
Pääkaupunkiseutu	91	50	75	35	5	30
Suuret kaupungit	82	43	63	21	3	28
Muut kaupunkimaiset kunnat	84	50	61	18	2	31
Taajaan as/maaseutum. kunnat	75	47	51	13	1	23
Kaikki kotitaloudet	82	48	61	21	2	28

Liitetaulukko 2. Kotitalouden internet-yhteyteen käyttämät laitteet kotitalouden nettotulojen ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010

	Internetyhteys kotoa	Pöytäkoneesta	Kannettavasta tietokoneesta	Pelikonsolista	Televisiosta	Älypuhelimesta	Kämmentietokoneesta
nettotulot alle 1000 €/kk	62	30	41	4	1	4	
nettotulot 1000 - 1499 €/kk	60	27	42	3	1	5	
nettotulot 1500 - 1999 €/kk	73	35	50	5	5	6	
nettotulot 2000 - 2499 €/kk	80	41	58	6	5	13	
nettotulot 2500 - 2999 €/kk	92	49	66	9	7	15	
nettotulot 3000 - 3999 €/kk	92	56	65	10	6	17	
nettotulot 4000 - 4999 €/kk	96	56	72	11	5	27	
nettotulot 5000 €/kk tai yli	96	58	83	17	11	41	
Pääkaupunkiseutu	89	48	71	11	6	30	
Suuret kaupungit	81	41	61	8	5	15	
Muut kaupunkimaiset kunnat	83	47	58	9	6	12	
Taajaan as/maaseutum. kunnat	73	45	49	5	3	8	
Kaikki kotitaloudet	81	45	58	8	5	15	

Liitetaulukko 3. Kotitalouden käytössä olevia kiinteitä ja langattomia laajakaistaliittymiä 2010

	ADLS tai DLS -laajakaistaliittymä	Langatonta yhteys tietokoneesta 3G-matkapuhelinverkon kautta	Matkapuhelin 3G-liittymän kautta	Muu langaton yhteys tietokoneesta laajakaistaverkkoon
nettotulot alle 1000 €/kk	24	22	4	3
nettotulot 1000 - 1499 €/kk	27	15	5	6
nettotulot 1500 - 1999 €/kk	33	27	8	3
nettotulot 2000 - 2499 €/kk	41	26	13	3
nettotulot 2500 - 2999 €/kk	43	31	14	5

	ADLS tai DLS -laajakaistaliittymä	Langatonta yhteys tietokoneesta 3G-matkapuhelinverkon kautta	Matkapuhelin 3G-liittymän kautta	Muu langaton yhteys tietokoneesta laajakaistaverkkoon
nettotulot 3000 - 3999 €/kk	54	24	15	8
nettotulot 4000 - 4999 €/kk	56	27	24	6
nettotulot 5000 €/kk tai yli	63	32	36	11
Pääkaupunkiseutu	42	23	26	7
Suuret kaupungit	39	28	15	3
Muut kaupunkimaiset kunnat	44	24	12	5
Taajaan as/maaseutum. kunnat	42	22	8	6
Kaikki kotitaloudet	42	24	14	6

Liitetaulukko 4. Internetin käyttö, käytön useus sekä määrä iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010

	Käyttänyt viimeisen 3 kk aikana	Ei ole käyttänyt internetiä koskaan	Käyttää yleensä useita kertoja päivässä	Käyttää päivittäin tai lähes päivittäin	Käyttää viikottain (mutta ei päivittäin)	Käyttää harvemmin kuin viikottain	Käyttää vähintään 7 tuntia viikossa
16-24v	99	0	76	90	8	2	69
25-34v	100	0	78	93	6	1	58
35-44v	96	1	65	83	11	2	36
45-54v	93	5	53	74	14	5	31
55-64v	75	17	43	57	13	6	24
65-74v	43	50	19	30	10	4	14
Opiskelija	100	0	77	92	7	1	72
Työllinen	94	3	64	81	11	3	36
Eläkeläinen	50	42	22	34	11	4	19
Pääkaupunkiseutu	94	5	72	85	6	3	52
Suuret kaupungit	87	10	61	75	10	2	45
Muut kaupunkimaiset kunnat	87	10	55	72	11	4	35
Taajaan as/maaseutum. kunnat	79	16	45	63	13	4	28
Miehet	87	10	59	75	10	2	42
Naiset	85	11	54	70	11	4	35
Yhteensä	86	11	56	72	10	3	38

Liitetaulukko 5. Internetin käyttö kotona, työ- tai opiskelupaikassa, jonkun toisen kotona tai jossain muualla iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010

	Kotona	Työpaikalla	Opiskelupaikassa	Jonkun toisen kotona	Jossain muualla
16-24v	96	26	66	79	36
25-34v	97	67	25	75	41
35-44v	93	67	10	40	31
45-54v	88	64	6	28	22
55-64v	71	40	4	15	14
65-74v	42	2	1	5	6
Opiskelija	97	22	88	75	36
Työllinen	90	73	10	42	28
Eläkeläinen	48	0	2	8	8
Pääkaupunkiseutu	91	60	21	51	37
Suuret kaupungit	83	43	24	46	29
Muut kaupunkimaiset kunnat	84	47	16	40	23
Taajaan as/maaseutum. kunnat	76	40	13	29	17
Miehet	84	46	17	40	29
Naiset	81	47	18	40	22
Yhteensä	82	47	18	40	25

Liitetaulukko 6. Internetin käyttö eräissä julkisissa tiloissa (jossain muualla, vrt Taulu 5.) iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010

	Kirjastossa	Kunnan tai valtion virastossa tai palvelupisteessä	Yhdistyksen tai yhteisön tiloissa	Internet-kahvilassa tai vastaavassa	Yleisistä tiloista langartoman WLAN-pisteen kautta
16-24v	21	5	7	8	11
25-34v	16	5	7	13	20
35-44v	9	4	5	7	15
45-54v	6	3	3	4	13
55-64v	3	1	2	2	5
65-74v	1	0	1	1	2
Opiskelija	24	3	6	7	9
Työllinen	8	3	5	7	15
Eläkeläinen	2	1	1	1	2
Pääkaupunkiseutu	12	4	6	14	20
Suuret kaupungit	13	4	5	4	14
Muut kaupunkimaiset kunnat	8	3	4	4	10
Taajaan as/maaseutum. kunnat	5	2	2	3	6
Miehet	9	4	6	7	7
Naiset	10	3	3	5	5
Yhteensä	9	3	4	6	11

Liitetaulukko 7. Internetin käyttötarkoitukset 3 kuukauden aikana sukupuolen mukaan 2010

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Sähköpostien lähettäminen tai vastaanotto	78	76	77
Pankkiasiat	76	77	76
Verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivujen lukeminen	73	76	74
Tavaroita ja palveluita koskeva tiedonetsintä	71	76	74
Tiedon etsintä, tavoitteena oppiminen tai oman tietämyksen lisääminen	65	69	67
Matka- ja majoituspalvelujen selailu	61	56	59
Sairauksiin, ravitsemukseen tai terveyteen liittyvän tiedon etsintä	64	51	57
Tiedonhaku viranomaisten internetsivuilta	47	51	49
Verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuilla uutisista käytävän keskustelun lukeminen	40	49	45
Radion kuuntelu tai television katselu internetin kautta	40	47	44
Musiikin kuuntelu tai lataaminen tietokoneelle tai muulle laitteelle	38	47	42
Viestien kirjoittaminen internetiin (keskustelupalstat, yhteisöpalvelut jne.)	44	41	42
Rekisteröitynyt käyttäjänä sosiaalisiin yhteisöpalveluihin, esim. Facebook, IRC-galleria	43	40	42
Blogien lukeminen	39	41	40
Virallisten lomakkeiden lataaminen tietokoneelle	34	38	36
Pikaviestintä	35	32	34
Koulutus- ja kurssitarjonnan etsintä	36	30	33
Ulkomaisten verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivujen lukeminen	23	37	30
Ohjelmien lataaminen omalle tietokoneelle (poislukien tietokonepelit ja vastaavat)	18	40	29
Täytettyjen lomakkeiden lähettäminen viranomaisille	26	30	28
Työn etsiminen tai työpaikkahakemusten lähettäminen	29	26	27
Käytettyjen tavaroiden ostaminen	15	24	19
Elokuvien katselu tai niiden lataaminen tietokoneelle tai muulle laitteelle	12	21	16
Itse tuotetun sisällön lataaminen mille tahansa sivustolle jakamista varten	15	16	15
Internet-puhelut	13	17	15
Omien tavaroiden, tuotteiden ja palveluiden myynti	10	19	15
Verkko-opiskelu	15	13	14
Toisen blogin kommentointi	11	13	12
Pelien pelaaminen verkossa	6	16	11
Allekirjoittanut verkkoadressin	11	7	9
Videopuhelut	7	9	8
Keskustelu avoimilla chat-sivuilla (chattaus)	5	10	7
Pelien lataaminen verkosta tietokoneelle tai muulle laitteelle	2	12	7
Jonkin verkkojulkaisun tai uutispalvelun vakituinen tilaaminen	5	7	6
Verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivujen uutisisten kommentointi	3	8	6
Oman blogien ylläpito	4	3	3

Liitetaulukko 8. Internetin käyttö viestintään 3 kuukauden aikana 2010

	Käyttänyt internetiä sähköpostien lähettämiseen tai vastaanottoon	Käyttänyt internetiä puheluihin	Käyttänyt internetiä videopuheluihin	Kirjoittanut viestejä internetiin (keskustelupalstat, yhteisöpalvelut jne.)	Käyttänyt internetiä pikaviestintään	Keskustellut avoimilla chat-sivuilla (chattaus)
16-24v	91	20	11	84	80	20
25-34v	96	23	13	74	65	10
35-44v	89	15	7	48	33	9
45-54v	79	10	5	29	18	4
55-64v	61	14	6	15	7	3
65-74v	35	8	3	5	1	1
Opiskelija	93	20	12	84	78	19
Työllinen	85	15	8	44	33	7
Eläkeläinen	39	10	3	9	4	2
Pääkaupunkiseutu	89	24	13	57	46	10
Suuret kaupungit	78	17	9	48	40	8
Muut kaupunkimaiset kunnat	76	13	7	39	31	6
Taajaan as/maaseutum. kunnat	68	9	4	32	23	6
Miehet	76	17	9	41	32	10
Naiset	78	13	7	44	35	5
Yhteensä	77	15	8	42	34	7

Liitetaulukko 9. Internetin käyttö median seuraamiseen 3 kuukauden aikana 2010

	Lukenu verkkolehtia tai televisiokanavien internetsivuja	Lukenu ulkomaisia verkkolehtia tai televisiokanavien internetsivuja	Lukenu uutisista käytäviä keskusteluja verkkolehtien tai televisiokanavien internetsivuilta	Lukenu blogeja	Kuunnellut radiota tai katsellut televisiota internetin kautta
16-24v	92	49	56	64	67
25-34v	92	50	65	58	63
35-44v	85	34	60	42	50
45-54v	74	24	38	34	37
55-64v	61	14	30	25	28
65-74v	35	7	18	17	14
Opiskelija	93	52	58	63	65
Työllinen	81	32	49	42	48
Eläkeläinen	39	8	21	18	18
Pääkaupunkiseutu	85	49	18	52	55
Suuret kaupungit	80	34	13	44	46
Muut kaupunkimaiset kunnat	74	26	10	36	43
Taajaan as/maaseutum. kunnat	65	18	10	33	35
Miehet	76	37	49	41	47
Naiset	73	23	40	39	40
Yhteensä	74	30	45	40	44

Liitetaulukko 10. Internetin käyttö pelaamiseen, musiikin kuunteluun, elokuvien katseluun tai ohjelmien lataamiseen 3 kuukauden aikana 2010

	Pelien pelaaminen toisten kanssa verkon kautta	Pelien lataaminen tietokoneelle tai muulle laitteelle	Musiikin kuuntelu tai lataaminen tietokoneelle tai muulle laitteelle	Elokuvien katselu tai niiden lataamiseen tietokoneelle tai muulle laitteelle	Muiden ohjelmien lataaminen omalle tietokoneelle
16-24v	37	20	85	48	52
25-34v	16	14	66	26	46
35-44v	8	7	46	14	33
45-54v	5	2	30	7	22
55-64v	3	1	20	5	15
65-74v	1	0	11	3	6
Opiskelija	35	20	84	44	51
Työllinen	8	6	43	15	30
Eläkeläinen	2	0	13	4	8
Pääkaupunkiseutu	13	8	53	22	39
Suuret kaupungit	14	9	50	22	35
Muut kaupunkimaiset kunnat	10	7	42	14	28
Taajaan as/maaseutum. kunnat	9	5	32	12	20
Miehet	16	12	47	21	40
Naiset	6	2	38	12	18
Yhteensä	11	7	42	16	29

Liitetaulukko 11. Internetin käyttö tiedonetsintään palveluista ja tuotteista, verkkopankkiin ja käytettyjen tavaroiden kauppaan 3 kuukauden aikana 2010

	Tavaroita tai palveluita koskeva tiedonetsintä	Matka- ja majoituspalveluiden selailu	Pankkiasioiden hoitaminen	Omien tavaroiden, tuotteiden ja palveluiden myynti	Käytettyjen tavaroiden ostaminen
16-24v	80	55	72	13	18
25-34v	94	77	98	26	35
35-44v	85	71	91	20	26
45-54v	81	64	83	16	19
55-64v	60	49	66	8	11
65-74v	33	27	36	3	4
Opiskelija	81	55	69	11	17
Työllinen	83	70	89	18	24
Eläkeläinen	37	30	42	5	7
Pääkaupunkiseutu	85	73	86	19	23
Suuret kaupungit	75	61	79	15	18
Muut kaupunkimaiset kunnat	74	57	76	14	17
Taajaan as/maaseutum. kunnat	65	49	69	13	20
Miehet	76	56	77	19	24
Naiset	71	61	76	10	15
Yhteensä	74	59	76	15	19

Liitetaulukko 12. Internetin käyttö työn, koulutuksen tai tiedon etsintään ja opiskeluun 3 kuukauden aikana 2010

	Työn etsintä tai työpaikkahakemusten lähettäminen	Koulutus- ja kurssitarjonnan etsintä	Sairauksiin, ravitsemukseen tai terveyteen liittyvän tiedon etsintä	Verkko-opiskelu	Tiedon etsintä, tavoitteena oppiminen tai oman tietämyksen lisääminen
16-24v	65	61	63	35	86
25-34v	44	49	73	18	86
35-44v	27	38	67	15	76
45-54v	23	29	59	8	69
55-64v	7	14	49	6	51
65-74v	1	4	27	1	29
Opiskelija	66	66	64	48	91
Työllinen	25	33	63	11	74
Eläkeläinen	2	6	33	2	30
Pääkaupunkiseutu	34	43	69	17	76
Suuret kaupungit	35	38	61	18	71
Muut kaupunkimaiset kunnat	26	32	56	11	68
Taajaan as/maaseutum. kunnat	20	24	49	11	58
Miehet	26	30	51	13	69
Naiset	29	36	64	15	65
Yhteensä	27	33	57	14	67

Liitetaulukko 13. Sosiaalinen media 2010

Korjattu 26.10.2010 klo 15.30. Korjatut riviotsikot on merkitty punaisella.

	Rekisteröitynyt jonkin yhteisöpalvelun käyttäjäksi	Seuraa jotain yhteisöpalvelua ainakin viikottain	Seuraa jotain yhteisöpalvelua ainakin päivittäin	Seuraa jotain yhteisöpalvelua yleensä reaaliaikaisesti tai useasti päivässä	Käyttää säännöllisesti tai satunnaisesti yhteisöpalveluita yhteydenpitoon perheenjäsenen tai tuttavaan ulkomailla
16-24v	83	76	67	23	49
25-34v	76	67	60	16	46
35-44v	44	35	25	7	23
45-54v	29	19	11	2	14
55-64v	15	9	5	1	6
65-74v	5	4	2	0	2
Opiskelija	81	78	67	21	49
Työllinen	43	35	27	7	23
Eläkeläinen	9	6	3	1	4
Pääkaupunkiseutu	58	48	38	11	38
Suuret kaupungit	45	40	30	10	26
Muut kaupunkimaiset kunnat	40	35	28	8	21
Taajaan as/maaseutum. kunnat	30	25	19	5	14
Yhteensä	42	34	28	8	23
Miehet	40	34	26	6	22
Naiset	43	37	30	10	24

Liitetaulukko 14. Sähköpostin käyttö 2010

	Käytössä ainakin yksi sähköpostiosoite	Käytössä useampia sähköpostiosoitteita	Käyttää sähköpostia yksityistarkoituksessa ainakin viikottain	Käyttää sähköpostia yksityistarkoituksessa päivittäin tai lähes päivittäin
16-24v	99	70	80	50
25-34v	98	75	85	56
35-44v	94	65	74	46
45-54v	88	55	62	36
55-64v	70	37	45	23
65-74v	39	15	23	13
Opiskelija	100	75	83	54
Työllinen	92	63	69	41
Eläkeläinen	45	18	28	15
Pääkaupunkiseutu	93	69	81	59
Suuret kaupungit	84	60	66	39
Muut kaupunkimaiset kunnat	84	53	60	33
Taajaan as/maaseutum. kunnat	75	53	50	28
Miehet	83	54	62	37
Naiset	83	55	63	38
Yhteensä	83	54	62	38

Liitetaulukko 15. Ostokset ja tilaukset verkon kautta 2010

	Ostanut tai tilannut joskus verkon kautta	Ostanut tai tilannut verkon kautta viimeisen 12 kk aikana	Ostanut tai tilannut verkon kautta viimeisen 3 kk aikana	Tehnyt verkon kautta viimeisen 3 kk aikana vähintään 3 ostoa tai tilausta	Käyttänyt viimeisen 3 kk aikana internetin kautta tehtyihin ostoksiin vähintään 100 euroa
16-24v	82	71	46	28	34
25-34v	92	87	64	41	53
35-44v	81	76	58	44	51
45-54v	68	62	42	28	34
55-64v	44	37	25	15	21
65-74v	19	15	9	4	7
Opiskelija	81	73	44	26	32
Työllinen	75	69	51	35	43
Eläkeläinen	24	20	13	7	11
Pääkaupunkiseutu	78	72	54	37	47
Suuret kaupungit	66	60	41	25	32
Muut kaupunkimaiset kunnat	64	58	39	26	33
Taajaan as/maaseutum. kunnat	58	52	35	23	29
miehet	66	60	41	27	35
naiset	65	59	42	27	33
Yhteensä	65	59	41	27	34

Liitetaulukko 16. Ostokset ja tilaukset verkon kautta tuoteryhmittäin sukupuolen mukaan 2010

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Pääsylippuja teatteriin, konsertteihin, elokuvaan tai vastaaviin	33	30	32
Majoituspalveluja	32	32	32
Muita matkailuun liittyviä palveluita	32	32	32
Vaatteita tai kenkiä	34	16	25
Veikkauksen rahapelejä	17	29	23
Kirjoja, lehtiä tai verkko-opiskelumateriaalia	24	20	22
Harrastuksiin liittyviä tuotteita (muu kuin urheiluharrastus)	15	26	21
Valokuvaukseen liittyviä tuotteita tai palveluja	19	15	17
Kulutuselektroniikkaa tai kodinkoneita	10	23	17
Musiikkia	14	19	16
Kodin tekstiilejä, huonekaluja tai leluja	21	11	16
Tietokoneita tai niiden oheislaitteita	7	19	13
Urheiluharrastuksiin liittyviä tuotteita	10	16	13
Terveystai kauneudenhoitoon liittyviä tuotteita	17	5	11
Elokuvia	8	12	10
Tietokoneohjelmia ei sisällä pelikonsoli- ja tietokonepelejä	6	14	10
Tietoliikennepalveluita	6	12	9
Pelikonsoli- tai tietokonepelejä	5	13	9
Autoiluun liittyviä tuotteita	3	14	9
Osakkeita, arvopapereita tai rahastosijoituksia	5	11	8
Pääsylippuja urheilutapahtumiin	5	10	8
Vakuutuksia	6	9	8
Elintarvikkeita	1	1	1
Lääkkeitä	1	1	1

Liitetaulukko 17. Saldoluku vastaajien arvioimasta internetin vaikutuksesta eräisiin arjen toimintoihin 2010 ¹⁾

	vähentänyt television katselua (internetin ulkopuolella)	vähentänyt lukemista (internetin ulkopuolella)	vähentänyt puhelimeen puhumista (internetin ulkopuolella)	vähentänyt tuttujen tapaamista (internetin ulkopuolella)	vähentänyt nukkumista	vähentänyt työn tekoa tai opiskelua (internetin ulkopuolella)
16-24v	41	21	28	-2	22	20
25-34v	36	25	28	0	14	4
35-44v	25	20	17	3	9	1
45-54v	15	15	13	1	7	-2
55-64v	10	9	10	1	5	-3
65-74v	4	3	5	-2	3	-1
Opiskelija	43	19	29	1	19	17
Työllinen	22	18	17	1	10	1
Eläkeläinen	6	5	7	-1	3	-2
Pääkaupunkiseutu	31	24	28	-1	14	4
Suuret kaupungit	24	18	17	-2	13	4
Muut kaupunkimaiset kunnat	20	14	15	3	10	3
Taajaan as/maaseutum. kunnat	16	10	11	0	5	2
Miehet	28	16	14	0	11	1
Naiset	16	15	20	1	9	4
Yhteensä	22	16	17	0	10	3

1) Tulokset on laskettu saldoluksi vähentämällä internetin vähentävästä vaikutuksesta sen lisäävä vaikutus toimintoon. Negatiivinen luku tarkoittaa, että väestöryhmässä koetaan keskimäärin internetin vaikuttaneen lisäävästi kyseisen toiminnan harjoittamiseen.

Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tilaston laatuseloste

Tietojen relevanssi

Tilasto kuvaa väestön ja kotitalouksien tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä ja kehitystä Suomessa. Tilasto tuotetaan otokseen perustuvana laajana haastattelukyselynä. Suurin osa kysymyksistä on henkilökohtaisia ja osa liittyy koko kotitalouteen. .

Tutkimuksen aiheita ovat tietokoneen ja internetin käytön yleisyys ja useus, käyttötarkoitukset ja käyttöpaikat ja kuluttajien verkkokauppa. Vuonna 2010 tutkimusaiheita ovat myös tietoturva ja sosiaalinen media. Osa kysymyksistä on EU-tasolla harmonisoituja ja osa suunniteltu vastaamaan kansallisiin tietotarpeisiin. Aihealueiden painotukset vaihtelevat vuosittain.

Tietoja käytetään kansallisesti tietoyhteiskuntaa koskevassa kehittämisessä, politiikan suunnittelussa ja seurannassa, tutkimuksessa, opetuksessa ja liiketoiminnassa. EU-harmonisoituja tietoja käytetään EU:n tietoyhteiskuntaa kuvaavissa rakenneindikaattoreissa ja muun muassa puiteohjelmien seurannassa. Myös muut kansainväliset organisaatiot käyttävät kokoomatietoja.

Keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

Tilaston tuotannossa sovelletaan tilastolakia (280/2004)

Tutkimuksen menetelmäkuvaus

Aineiston perusjoukkoja on kaksi, joista toinen on koko maassa vakituisesti asuva 16-74-vuotias väestö, ja toinen kotitaloudet, joissa on vähintään yksi 16-74-vuotias henkilö. Joinakin vuosina perusjoukot ovat koostuneet vähintään 10 vuotta täyttäneistä henkilöistä ilman yläikärajaa sekä kotitalouksista, joissa on ainakin yksi vähintään 16 vuotta täyttänyt henkilö. Vuoden 2010 tutkimuksessa otoskehikossa ovat edustettuina 16-74-vuotiaat henkilöt. Otos perustuu väestötietojärjestelmästä tehtävään satunnaispoimintaan. Otokoko on noin 4300 henkilöä ja kotitaloutta. Tiedot kerätään puhelinhaastatteluina.

Tutkimuksen vastauskato oli vuonna 2010 36 prosenttia ja on yleensä ollut noin 30 prosenttia. Tutkimusaineisto painotetaan vastaamaan koko maan väestöä ja kotitalouksia ottaen huomioon vastauskadon. Henkilöpainotuksessa taulukoidaan sekä vastanneiden että väestön lukumäärätiedot sukupuolen, iän, alueen sekä tilastollisen kuntaryhmitymyksen mukaan. Kotitalouksien sisällymisdennäköisyyksien perusteena käytetään tulonjakotilastosta saatuja jakautumia kotitalouden koon mukaan ja määrän mukaan NUTS3-alueuokissa.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otantatutkimuksissa ilmenee aina satunnaisvaihtelua, jota kutsutaan otantavirheeksi ja joka aiheutuu otoskokoon liittyvistä rajoituksista. Tilaston luotettavuuden arviointiin käytettäviä keskeisiä mittareita ovat keskivirhe ja siitä johdettu luottamusväli eli virhemarginaali. Otantatutkimusten tuloksien edustavuutta heikentää myös vastauskato. Vastauskadon vaikutusta pyritään mitätöimään painokertoimilla, jolloin pyritään siihen, että estimaatit olisivat mahdollisimman virheettömiä.

Tietojen ajantasaisuus

Tilasto ilmestyy vuosittain. Tiedonkeruu tehdään keväisin vuoden toisella vuosineljänneksellä ja viiteajanjakso on ensisijaisesti vuoden ensimmäinen neljännes. Suomea koskevia tuloksia julkaistaan ao. tiedonkeruuvuoden syksyllä ja tilastotoimisto Eurostat julkaisee EU-maiden tiedot loppuvuodesta.

Tietojen saatavuus

Perustietoja tutkimustuloksista julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla noin puolen vuoden kuluttua tiedonkeruun päättymisestä. Tilastotietoja esitetään suomeksi ja ruotsiksi. Tilastoista ilmestyy yleensä vuosittain myös sähköisessä muodossa perusjulkaisu.

Tietojen vertailukelpoisuus

Tietoyhteiskuntatilastoja on laadittu vuodesta 1996 alkaen. Tilastot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia tutkimussisältöjen vaihtuvuuden takia. Aikasarjojen laadintamahdollisuus vaihtelee kysymyksittäin. Kaikkien perustietojen aikasarjat on laadittavissa viimeistään vuodesta 2002 lähtien. Vuodesta 2002 lähtien tilastotieto koostuu pääosin EU:n jäsenmaissa harmonisoidusta tutkimussisällöstä.

Tietojen yhtenäisyys

Kuluttajabarometri kerää neljännesvuosittain tietoja kotitalouksien laitevarannoista. Tutkimusten otoskoon vaihteluista johtuvat tilastolliset virhemarginaalit huomioonottaen tiedot ovat yhtenäisiä tässä tutkimuksessa esitettyjen kotitalouskohtaisten laitevarantotietojen kanssa. Tutkimukset täydentävät toisiaan joidenkin kysymyssisältöjen käsitteellisten erojen takia.

Lisätietoja

Rauli Kohvakka (09) 1734 3448

Perttu Melkas (09) 1734 2511

Vastaava tilastojohtaja:

Riitta Harala (09) 1734 3604

tietoyhteiskunta.info@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tieto- ja viestintäteknikan käyttö -tutkimus 2010, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute